

ЛОГІСТИЧНІ РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Сучасні світові тенденції свідчать про наростаючу необхідність оцінювання наслідків від ризиків на показники діяльності підприємств. В умовах жорсткої конкуренції практика показує, що компанії, які використовують логістику досягають переваг над конкурентами і значно збільшують прибуток за рахунок зниження витрат. Питання виявлення, ідентифікації й оцінки ризиків логістичної діяльності для зниження ймовірності втрат від їх настання є досить актуальним і необхідним для ефективного розвитку підприємств торгівлі.

Аналіз сучасної економічної літератури, присвяченої проблемам ризику, доводить, що єдиної думки щодо визначення поняття «логістичний ризик» не існує. Переважна більшість науковців розглядає його як імовірність виникнення негативного результату від діяльності, або як ймовірність збитків, недоотримання доходу порівняно з прогнозом.

Дослідивши види ризиків, ми дійшли висновку, що найбільш керованими та передбачуваними є господарські ризики, пов'язані з веденням господарської діяльності. У загальному вигляді всі підприємницькі ризики можна розподілити на: маркетингові, ризики зміни законодавства, ризики неплатоспроможності, ризики інфляційних процесів.

Логістичні ризики підприємств торгівлі класифікують на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх логістичних ризиків відносяться ті, що безпосередньо пов'язані з управлінням ланками поставки і можуть бути прогнозовані безпосередньо самим підприємством: матеріальний логістичний ризик – це можливість утрати наявних та неотримання нових властивостей матеріального потоку в процесі його руху через компоненти логістичної системи; сервісний логістичний ризик – це нездатність підприємства торгівлі забезпечити належне сервісне обслуговування споживачів у ланцюзі поставки; інформаційний логістичний ризик – це можливість неповного або часткового забезпечення компонентів логістичної системи інформацією в потрібний час, потрібного обсягу та у потрібному місці; фінансовий логістичний ризик виникає в результаті можливих труднощів обігу фінансових коштів, які необхідні для забезпечення безперебійного руху відповідного матеріального потоку у ланцюзі поставки; інтелектуально-трудова логістичний ризик виникає під час управління інтелектуально-трудовами ресурсами підприємства

торгівлі. До зовнішніх логістичних ризиків відносять: ризики логістичного забезпечення закупівель, які виникають через неритмічну роботу постачальників або через нездатність підприємства ефективно планувати замовлення; технічні ризики – відмова, ремонт транспортних засобів і, як наслідок, можливі затримки доставки вантажу та підвищення вірогідності інших ризиків; екологічні ризики (нанесення шкоди довкіллю внаслідок порушення умов транспортування товару); ризики, причиною яких є низька кваліфікація контрагентів підприємства – халатність, втрата документів, їх затримка.

Серед найбільш поширених причин ризиків можна визначити: залежність підприємства від незначної кількості постачальників з обмеженими можливостями; неможливість виконання умов договору поставки (якість продукції, термін поставки, обсяги поставки тощо); фінансові проблеми поставки; порушення умов перевезення і зберігання третіми сторонами, що залучені у процес виконання договору поставки.

Для аналізу логістичного ризику на підприємствах торгівлі проводять його оцінку. Оцінювання логістичного ризику як імовірності виникнення збитків, відбувається за рахунок використання зібраних даних про виконання логістичних операцій за декілька реалізацій у ланцюзі поставки товарів, а саме:

- 1) кількісне визначення рівня ризику зниження ефективності поставки товарів підприємства торгівлі;
- 2) ймовірність появи ризикової події у логістичному ланцюзі;
- 3) рівень ризику на підприємстві відповідно до значень за шкалою градації ризику.

Завдяки запропонованим до використання складовим оцінки логістичних ризиків, розробляються методичні підходи до їхнього управління, що дозволяє керівникам підприємств торгівлі виявити резерви щодо підвищення ефективності управління окремими бізнес-процесами підприємства та обґрунтовано розробляти програми заходів, спрямованих на оптимізацію витрат та часу, найбільш раціонально використовувати ресурси і забезпечувати вимоги до якості надання логістичних послуг у ланцюзі поставки товарів. Для отримання конкурентної переваги підприємствам необхідно проводити детальний аналіз логістичних ризиків. Практичний інструментарій визначення надійності поставки у логістичному ланцюзі дозволяє удосконалити ефективність логістичної діяльності підприємства торгівлі та уникнути ризиків, що виникають в умовах невизначеності